

הפחתת שכר שרים וחברי כנסת

הצעה להחלטה

מחליטים, להטיל על שר האוצר להפיץ תזכיר חוק לפיו ייקבעו בהוראת שעה שתחול עד ליום 31 בדצמבר 2021 הוראות אלה –

- א. משכורתם של נושאי משרה תופחת בשיעור של 10%.
- ב. ההפחתה כאמור בסעיף א' לא תחול לעניין –

1. חישוב משכורתו של נושא משרה, אשר אינו נמנה על אלה שהחלטה זו חלה לגביהם מפורשות, או של עובד אשר משכורתו צמודה למשכורת של נושא משרה.
2. חישוב המשכורת הקובעת לצורך תשלום קצבה לנושא משרה או לגמלאי שמשכורתו הקובעת מחושבת לפי משכורת צמודה למשכורת של נושא משרה.

- ג. לא יבוצע עדכון של משכורתם של נושאי משרה בשנת 2021.

לעניין זה:

”נושאי משרה” – שרים, סגני שרים וחברי כנסת, לרבות ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי בממשלת חלופים, יו”ר הכנסת, סגני יו”ר הכנסת, ראש האופוזיציה ויו”ר ועדות הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

בהתאם לסעיף 36 לחוק יסוד: הממשלה, שכרם של השרים ושל סגני השרים ייקבע בחוק, או בהחלטה של הכנסת או אחת מוועדותיה שתסמיך לכך. סעיף 39 לחוק יסוד: הכנסת קובע כי חברי הכנסת יקבלו שכר כפי שנקבע בחוק. הוראות פרק ט' לחוק הכנסת, התשנ"ד – 1994, קובעות את אופן קביעת השכר של חברי הכנסת על-ידי ועדת הכנסת לאחר קבלת עמדת ועדה ציבורית שמונתה לפי אותו חוק. נכון להיום לא מונתה ועדה ציבורית כנדרש.

לאור משבר הקורונה והמצב הכלכלי שנוצר בעקבותיו, ועל מנת להשתתף בנטל הכלכלי המוטל על כלל הציבור בישראל, מוצע להטיל על שר האוצר לקדם תזכיר חוק, בהוראת שעה אשר תחול עד לסוף שנת 2021, לפיו תופחת המשכורת של השרים, סגני השרים וחברי הכנסת, לרבות ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי בממשלת חלופים, יו"ר הכנסת, סגני יו"ר הכנסת, ראש האופוזיציה ויו"ר ועדות הכנסת, בשיעור של 10%. יובהר כי במסגרת התזכיר תבוא הגדרת "משכורת" אשר תקבע אילו רכיבים יכללו בה.

יובהר ויודגש כי בתזכיר החוק ייקבע כי הפחתת השכר תחול רק על חישוב שכר לנושאי המשרה האמורים המכהנים, ולא תובא בחשבון לעניין חישוב משכורתם של נושאי משרה שאינם נמנים בהחלטה או של עובדים אחרים אשר משכורתם צמודה למשכורת של שרים, סגני שרים או חברי הכנסת. כמו כן, ההפחתה מהמשכורת, לא תובא בחשבון בחישוב המשכורת הקובעת לתשלום קצבה המשולמת לעובד או לנושא משרה שפרשו לגמלאות, בין אם פרשו לפני או אחרי אישור תזכיר החוק. כך גם לא ייפגע השוויון בין מי שיפרשו בתקופת הוראת השעה לבין גמלאים שפרשו קודם.

עוד מוצע שלא לבצע עדכון, של משכורתם של נושאי משרה (כהגדתם בהצעת ההחלטה) בשנת 2021. יוער בהקשר זה כי עדכון השכר של נושאי המשרה מתבצע השכר הממוצע במשק, ובעקבות זאת מתעדכן גם השכר המשולם לעובדים או לנושאי משרה אחרים אשר משכורתם צמודה למשכורת של נושאי המשרה, וכן מתעדכנת הקצבה המשולמת לנושאי משרה הזכאים לגמלה (שכן משכורתם הקובעת צמודה לשכר של נושא משרה), וכן הקצבה של גמלאים אשר משכורתם הקובעת נקבעת לפי משכורת צמודה למשכורת של נושא משרה.

בעקבות משבר הקורונה, בשנה זו צפויה עליה חדה בגובה השכר הממוצע במשק, וזאת בעקבות הירידה במספר העובדים הפעילים ומכיוון שהעובדים שיצאו לחל"ת או פוטרו – השתכרו לרוב משכורות נמוכות יותר. על כן, מוצע שלא לבצע עדכון של השכר לנושאי משרה פעילים ובהתאמה של השכר המשולם לעובדים או לנושאי משרה אחרים אשר משכורתם צמודה למשכורת של נושאי המשרה שבהחלטה האמורה, ושל הקצבה המשולמת לנושאי משרה שפרשו וכן לעובדים או לנושאי משרה שפרשו אשר משכורתם הקובעת נקבעת לפי משכורת צמודה למשכורת של נושא משרה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

תכליתה של ההצעה לחסוך סכומים למשק המדינה.

תקציב

צפוי חיסכון של כ- 8 מלש"ח בשנת 2021

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר.

סיווגים

סיווג ראשי : 01ביצועי

תחום פעולה עיקרי : 06המגזר הציבורי

מוגש על ידי שר האוצר

ג' בתשרי התשפ"א

21 בספטמבר 2020

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

הפחתת שכר שרים וחברי כנסת.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מוצע להטיל על שר האוצר לקדם תזכיר חוק לפיו תופחת משכורתם של שרים, סגני שרים וחברי כנסת, בשיעור של 10%, והכל בהוראת שעה אשר תחול עד לסוף שנת 2021.

בהתאם למוצע הפחתת השכר תחול רק על נושאי המשרה האמורים ולא תובא בחשבון לעניין חישוב משכורתם של נושאי משרה או של עובדים אשר משכורתם צמודה למשכורת של שרים, סגני שרים או חברי הכנסת וכן לא תובא בחשבון בחישוב המשכורת הקובעת לתשלום קצבה המשולמת לעובד או לנושא משרה שפרשו לגמלאות.

עוד מוצע שלא לבצע עדכון של משכורתם של נושאי משרה בשנת 2021 ובעקבות זאת גם של השכר המשולם לעובדים או לנושאי משרה אחרים אשר משכורתם צמודה למשכורת של נושאי המשרה ושל הקצבה המשולמת לנושאי משרה הזכאים לגמלה (שכן משכורתם הקובעת צמודה לשכר של נושא משרה), וכן של גמלאים אשר משכורתם הקובעת נקבעת לפי משכורת צמודה למשכורת של נושא משרה.

יוער בהקשר זה כי בחודש ינואר של כל שנה מתבצע עדכון השכר של נושאי המשרה האמורים. בשנה זו בעקבות המצב הכלכלי שנוצר, בהקטנת מספר העובדים במשק וביציאתם ממעגל העבודה של מקבלי משכורות נמוכות, צפויה עליה חדה בגובה השכר הממוצע, ועל כן מוצע שלא לבצע עדכון של השכר (אשר מתעדכן ככלל לפי השינוי בשכר הממוצע), לנושאי משרה פעילים, ובהתאמה לעובדים או לנושאי משרה אחרים אשר משכורתם צמודה למשכורת של נושאי המשרה, ושל הקצבה לנושאי משרה שפרשו וכן לעובדים שפרשו אשר משכורתם הקובעת נקבעת לפי משכורת צמודה למשכורת של נושא משרה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בהתאם לסעיף 36 לחוק יסוד: הממשלה, שכרם של השרים ושל סגני השרים ייקבע בחוק, או בהחלטה של הכנסת או אחת מוועדותיה שתסמיד לכך. סעיף 39 לחוק יסוד: הכנסת קובע כי חברי הכנסת יקבלו שכר כפי שנקבע בחוק. הוראות פרק ט' לחוק הכנסת, התשנ"ד – 1994, קובעות את אופן קביעת השכר של חברי הכנסת על-ידי ועדת הכנסת לאחר קבלת עמדת ועדה ציבורית שמונתה לפי אותו חוק. במובן זה, אין מניעה לקבוע בחוק את הפחתת שכרם של השרים ושל חברי הכנסת בשיעור המוצע. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר בהוראת שעה תחומה בזמן וכאשר לא מדובר על הפחתת שכר או גמלה של נושאי משרה ועובדי ציבור ששכרם צמוד לשכר חברי הכנסת, סגני שרים או שרים.

בנוגע לאי-עדכון השכר בשנת 2021, עשויה להיטען טענה שמדובר במנגנון אוטומטי ועל כן יש

בהקפאתו משום פגיעה. בהקשר זה יצוין כי לא מדובר בהפחתה משכר שכבר מצוי בידם של אותם נושאי משרה, עובדי ציבור או גמלאים. בנוסף, המדובר בהוראת שעה, בנסיבות המיוחדות שנוצרו לאור המצב הכלכלי שנוצר בעקבות משבר הקורונה. יתרה מכך, מאחר שלא מדובר בסכומים שכבר שולמו, אלא תלויי מדדים, לא ניתן לטעון להסתמכות בעדכון השכר או הגמלה.

בנוסף, העדכון עתיד להיות גבוה באופן מלאכותי, בעקבות השינויים בשוק העבודה שהצטמצם עקב משבר הקורונה, ועל כן, ראוי שלא לבצע את עדכון המשכורת במהלך שנת 2021.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה וחוות הדעת המשפטית מתואמת עם היועץ המשפטי של אגף השכר.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכל האמור, אין מניעה משפטית לאשר את ההחלטה.

16.05.21

היועץ המשפטי של משרד האוצר

אסי מסינג

חתימה

תפקיד

שם